

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal

Ügyiratszám: JN/11/00125-8/2015

Tárgy: károsító helyzet-jelentés

Ügyintéző: Kerepesi Gábor

Hiv. szám:

Telefon: 56/516-815

Melléklet:

Jász-Nagykun-Szolnok megyei növény-egészségügyi helyzetkép

2016. 03. 01. - 2015. 03. 31. között

Időjárás: Március első felében 20-25 mm csapadék hullott. A februárban esett csapadékra ez már több lett a soknál, nagy területeken alakultak ki belvízfoltok. Március második felében is esett ismét 4-11 mm csapadék. Sajnos ezeken a belvízzel borított területeken egyelőre esély sincs a további művelésekre. Művelésbe vételükre április hónap első felében lesz lehetőség.

Jellemző állapot Szolnok megyében 2016. február végén-március első felében.
Belvízzel részben borított szántás és búzavetés

Fenológiai állapotok (03. 15. – 03. 31.):

- **őszi árpa:** bokrosodás
- **őszi búza:** bokrosodás
- **őszi káposztarepce:** szárbaindulás - fővirágzat zöld bimbós
- **lucerna:** fakadás
- **napraforgó:** nem kezdték meg a vetését
- **kukorica:** -
- **zöldborsó:** vetése folyamatban
- **vöröshagyma:** vetés
- **gyümölcsös:** kajszi: rügpattanás-első virágok kinyíltak
cseresznye, meggy: rügpattanás

Polifág kártevők:

- **Hörcsög:** Kotorékbontás megkezdődött. Erős fertőzési góccok nem találhatók. A fertőzés erőssége az elmúlt években fertőzöttebb területnek számító Tiszafüred-Abádszalók, Jászberény-Jászfelsőszentgyörgy térségében szántókon nem haladja meg a 0,1-0,3 kotorék/ha-os nagyságot.

- *Mezei pocok*: 2015 nyár végén érte el egyedszámuk a mélypontot. Az őszi kalászosok kelésével szórványosan már észlelhető volt lakott járat. Az aránylag gyenge populációk jól teleltek, a fagy és hó nélküli télben számuk a mélyfekvésű, részben vízzel borított területeken nem változott. Nagyon gyenge a fertőzöttség 0,1 db/100 m² ami főleg a tábla szélekre koncentrálódik. Kisebb felszaporodást figyeltek meg az őszi állapotokhoz képest a magasabb fekvésű területeken lévő őszi káposztarepcében (Újszász, Jászberény, Pusztamonostor, Abádszalók, Kunmadaras). Ezekben a területeken a fertőzés mértéke már eléri a 1-2 db/100 m²-t, sőt tábla széleken, árokpartokon gócosan még ettől is nagyobb. Gazdasági kárt egyelőre nem okoz ez a fertőzöttségi szint a repce, lucerna, őszi búza és őszi árpa állományokban. A fertőzés mértéke lucernában 0,5-2 lakott járat/100 m². **Őszi káposztarepcében 1-2 lakott járat/ 100 m² fertőzés figyelhető meg, ami jelenleg nagynak számít!!!** *Gyapjaslepke*: Elsősorban tölgy állományokban figyeltek meg Tiszafüred-Karcag térségében. A fertőzöttség 1 tojáscsomó/fa, főképp a törzsön található, 1 cm átmérőjűek és meglehetősen parazitáltak.
- *Aranyfarú pille*: Kunmadaras térségében figyeltek meg, főként tölgyfákon a hernyófészkeket.

Károsítóhelyzet:

- Az **őszi árpában** a korábbi évekhez hasonló mértékben jelentkezett a *sárgulás*. Az előző évi tapasztalatok után sokan későbbre időzítették az árpa vetését, így ezeken a területeken nem volt jelentős az őszi idényben a levéltetvek fertőzése és a lisztharmat károsítása. A korán vetett és az enyhe télben túlfejtett táblákon alakult ki jelentősebb sárgulás. A talaj felső rétege a tél folyamán szinte 100 %-os víztelítettséget ért el, ezáltal relatív tápanyaghiány lépett fel egyes térségekben, de az időjárás javulásával és a fejtárgyázás hatására lassan visszazöldülnek ezek a táblák is. Jelenleg a *lisztharmatfertőzés* nem jelentős (1-2 %-os levélborítás). Az idősebb alsó leveleken a gyengültségi károsítónak számító foltbetegségek, mint a *Septoria* (5-10 %-os levélborítás), *Helminthosporium* (15 %-os levélborítás) és *Rynchosporium* (10-15 %-os levélborítás) mindenhol megtalálhatók. A kialakult foltbetegségek fertőzésének további terjedésének megelőzése indokoltá tesz egy korai gombaölös állománykezelést kiegészítve egy fél adag lombtrágyával.
- Az **őszi búza** állományok általában jól fejlettek. Gyengén fejlettek csak a nagyon későn, kukorica elővetemény után vetettek vagy belvív által borított területeken figyelhetők meg. A tél folyamán a felső talajrétegek szinte 100 %-osan telítettek voltak csapadékkal. A víztelítettség következtében a megyében több helyen alakult ki relatív tápanyaghiány. A fejtárgyázás és a csapadékos március jó hatással volt az állományokra. *Gabonafutrinka* kártételt nem észleltek. A *lisztharmat*-fertőzés csak a fejlettebb állományokban nagyon ritkán fordul elő (1-2 apró telep). **Ellenben erős HTR és *Septoria* fertőzés van kialakulóban. Jelenleg akár 15-45% fertőzési szintet is elérhet az idős leveleken. Szerintem minél hamarabbi gombaölöszeres beavatkozás szükséges! Vannak olyan jól fejlett táblák, ahol nem halasztható a gyomirtás idejére.** A gyomosodás megindult főképp azon területeken, ahol repce elővetemény volt. Ezekben a táblákban nagyon erős a *pipacs*, *veronika*, *tyúkhúr*, *pásztortáska* fertőzés. Egyes táblákon már őszi gyomirtásra lett volna szükség.
- Az **őszi káposztarepce** jól telelt, időjárással összeköthető károsodás nem fordult elő. Március második felében a délutáni napos, meleg időjárás következtében megkezdték betelepedésüket és érési táplálkozásukat a *repce-szárormányosok* (1-2 db imágó/növény). Sok helyütt elvégezték az első védekezést elene március közepén. Jelenleg a fővirágzat zöldbimbós. Napokon belül megjelennek az első virágok. A gazdálkodók készülnek a *repcefénybogár* elleni első védekezésre. A *mezei pocok* fertőzése a partos területeken 1-2 lakott járat/100 m². Repcefénybogarak betelepődése még nem kezdődött meg (napokon belül várható). Az ősszel elvégzett gyomirtások következtében a gyomosodás nem jelentős. Az elhanyagoltabb repcékben főként *sebforrasztó zsombor*, *pásztortáska*, *galaj* és *pipacs* gyomosít. Egész télen növekedtek ezek a gyomnövények, és jelenlegi fejlettségükben már nincs remény a kiirtásukra.
- A **lucerna** fakadása megindult. A *mezei pocok* jelentős kártételt nem okozott 2015 nyarat követően. Korai csipkéző kártételének nem kedvezett az időjárás.
- A **tavaszi árpa, zab és fénymag** vetését aki tudta megkezdte (belvív).
- Megkezdődött a **vöröshagyma és a zöldborsó** vetése.
- **Gyümölcsösökben** (árutermelő) a metszési munkákat, illetve a lemosó permetezéseket, tavaszi munkákat elvégezték. Kajszin kinyitlak az első virágok, a többi gyümölcs még bimbós állapotban van. Az alma is még csak egérfüles. A szőlő rügyei még alig duzzadtak.

Szolnok, 2016. március 31.

Holló László s.k.
főosztályvezető-helyettes